

T.B.M.M.

CUMHURİYET HALK PARTİSİ
Grup Başkanlığı

30 Temmuz 2025

Sayı : 12986

31944

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Aşağıdaki sorularımın Tarım ve Orman Bakanı İbrahim Yumaklı tarafından Anayasanın 98. ve TBMM içtüzüğünün 96. Maddelerine göre yazılı olarak yanıtlandırılmasını saygılarımla arz ederim. 28.07.2025

Barış BEKTAŞ

Konya Milletvekili

Orman yangınları, iklim değişikliğinin en yıkıcı sonuçlarından biri olarak her geçen yıl daha büyük bir tehdiye dönüşmektedir. Türkiye gibi geniş orman alanlarına sahip ülkelerde bu tehdit yalnızca çevresel değil, aynı zamanda sosyal, ekonomik ve stratejik bir güvenlik sorunu haline gelmiştir. Orman yangınlarının etkisi sadece biyolojik çeşitliliğin kaybıyla sınırlı kalmamakta; yerleşim alanlarını tehdit etmekte, tarımsal üretime zarar vermekte, su havzalarını yok etmekte, hava kalitesini bozmakta ve milyonlarca yurttaşın sağlığını doğrudan etkilemektedir. Ayrıca yanan alanların büyük kısmı karbon tutucu nitelikte olduğundan, yangınlar Türkiye'nin karbon emisyonlarını artırmakta ve iklim taahhütleri açısından da büyük bir açık yaratmaktadır.

Böylesi önemli bir konuda en temel gereklilik, güvenilir, şeffaf ve uluslararası ölçütlerle uyumlu veri üretimi ve paylaşımıdır. Ancak ne yazık ki Türkiye'de orman yangınlarına dair kamuya açıklanan istatistiklerde ciddi tutarsızlıklar göze çarpmaktadır. Bu durum, yalnızca teknik bir mesele değil, aynı zamanda çevre politikalarının güvenilirliği, kamuoyunun bilgilendirilmesi ve uluslararası raporlama yükümlülükleri bakımından da ciddi bir sorun teşkil etmektedir.

Tarım ve Orman Bakanlığı'na bağlı Orman Genel Müdürlüğü'nün (OGM) internet sitesinde

yer alan ve çeşitli dönemlere ait yayımlanmış değerlendirme raporlarında, Türkiye’de son 10 yıllık dönemde yılda ortalama yaklaşık 25.762 hektar ormanlık alanın yandığı ifade edilmektedir. Bu veriler OGM’nin il ve bölge müdürlükleri aracılığıyla sahadan topladığı kayıtlar esas alınarak oluşturulmakta ve çoğunlukla sadece “orman sayılan” alanları kapsayacak biçimde sınırlandırılmaktadır.

Buna karşın Avrupa Birliği’nin uydu tabanlı çevresel izleme sistemi olan Copernicus bünyesindeki Avrupa Orman Yangın Bilgi ve Koordinasyon Sistemi (EFFIS) tarafından yayımlanan istatistiklerde, Türkiye’de aynı döneme karşılık gelen yıllarda yıllık ortalama yanan alan miktarının 81.985 hektar olduğu belirtilmektedir. Aradaki fark yalnızca birkaç bin hektar değil; OGM verisinin neredeyse üç katına ulaşan bir oransal uçurumdan söz edilmektedir. Bu fark, tesadüf veya ölçüm marjı sınırlarında değerlendirilemeyecek kadar büyüktür. EFFIS’in verileri, uydu görüntülerine ve uzaktan algılamaya dayalı bağımsız hesaplamalar içerdiği için yalnızca orman değil, makilik, çalılık ve yarı doğal ekosistemleri de kapsadığı değerlendirilmektedir. Ancak her iki kurum da kamuya açık biçimde Türkiye verisi sunduğu için, bu ölçekte bir çelişki, vatandaşın doğru bilgiye erişim hakkını zedelemekte ve kamu kurumlarının güvenilirliği üzerinde soru işaretleri doğurmaktadır.

Bu iki farklı sistemin, aynı ülke için bu denli farklı sonuçlar ortaya koyması, aynı zamanda Türkiye’nin uluslararası çevre raporlamalarında kullanacağı resmi verilerin hangi kaynağa dayanacağı sorusunu da gündeme getirmektedir. Paris İklim Anlaşması kapsamındaki yükümlülükler çerçevesinde Türkiye’nin ormansızlaşma, karbon yutağı kaybı ve emisyon artışı gibi kritik başlıklarda hangi veri setine itibar ettiği ve hangi yöntemi esas aldığı konusu da hâliyle tartışmalıdır.

Ayrıca yangınla mücadele politikalarının şekillendirilmesinde kullanılan verilerin, kapsam ve içerik bakımından eksik veya daraltılmış olması; yangın öncesi risk analizlerinden, yangın anında müdahale organizasyonlarına kadar pek çok süreçte stratejik yanlışlara neden olabilmektedir. Uydu destekli sistemler bugün pek çok ülkede yalnızca yangın sonrası değil, yangın anlık takibi ve müdahale simülasyonları için de kullanılmakta; yapay zekâ destekli yangın modellemeleriyle entegre biçimde çalışmaktadır. Türkiye’nin ise hâlâ kendi resmi verileriyle Avrupa sistemindeki veriler arasında bu kadar büyük bir farkla gündeme gelmesi, bu teknolojik kapasiteyi gerektiği şekilde kullanıp kullanmadığı sorusunu da beraberinde getirmektedir.

Bu bağlamda;

1. Tarım ve Orman Bakanlığı'nın Orman Genel Müdürlüğü aracılığıyla kamuoyuna sunduğu yıllık yanan ormanlık alan miktarına ilişkin istatistiklerin dayandığı metodoloji nedir? Bu hesaplamalarda hangi yangın türleri ve arazi sınıflamaları dikkate alınmaktadır?
2. EFFIS tarafından açıklanan ve Türkiye için yıllık ortalama 81.985 hektar yanan alan gösteren verinin OGM istatistiklerinden üç kat fazla olması nasıl açıklanmaktadır?
3. Bakanlığınız, EFFIS tarafından yayımlanan verilerin hangi bölgelere veya yangın türlerine ait olduğunu tespit etmiş midir? Bu verilerin Türkiye'ye ilişkin gerçeklik payı nedir?
4. Uydu destekli yangın tespiti ve izleme sistemlerinin, Türkiye'deki yangın kayıtlarına neden entegre edilmediği ya da ne ölçüde entegre edildiği konusunda bir açıklamanız var mıdır?
5. OGM'nin resmi kayıtlarında yer almayan ancak EFFIS tarafından uydu aracılığıyla tespit edilen yangın veya yanan alanlar bulunmakta mıdır? Varsa bu farkın büyüklüğü ne kadardır?
6. Türkiye'nin Paris Anlaşması ve diğer uluslararası iklim/çevre anlaşmaları kapsamındaki yükümlülüklerinde orman kaybı ve karbon emisyon hesaplamalarında hangi veri seti kullanılmaktadır? OGM verileri mi esas alınmaktadır, yoksa EFFIS veya benzeri dış kaynaklı sistemler mi dikkate alınmaktadır?
7. Kamuoyuna sunulan yangın istatistiklerinin uluslararası sistemlerle çelişmesi, Türkiye'nin çevresel itibarına ve uluslararası güvenilirliğine zarar vermekte midir?
8. İki farklı veri seti arasındaki bu fark, yangınla mücadelede kaynak planlamasını, personel görevlendirmesini ve erken uyarı sistemlerini nasıl etkilemektedir?
9. Bakanlığınızın OGM verilerini EFFIS gibi uydu tabanlı sistemlerle karşılaştırarak çapraz doğrulama yapmayı planladığı bir entegrasyon veya reform çalışması mevcut mudur?
10. Gelecek yıllarda, yangın istatistiklerinin hem ulusal hem uluslararası güvenilirliğe sahip olabilmesi için Bakanlığınız tarafından yapılması planlanan yapısal bir reform ya da mevzuat değişikliği var mıdır?